

25.

Bölüm

COVID-19 VE BÖBREK HASTALIKLARI

Ali Oğuz AKGÜN¹

1. Özellikle akciğerdeki tahribatı ile bilinen SARS-CoV 2 neden böbrekleri de etkiler?
2. COVID-19 akut böbrek hasarına ne sıklıkla sebep olur?
3. COVID-19 hangi mekanizmalarla akut böbrek hasarına neden olur?
4. COVID-19 tanısı ile hastaneden yatan hastalarda akut böbrek hasarı geliştiğinde prognoz nasıl seyretmiştir?
5. COVID-19 hastalığında ACE ARB kullanımı ile ilgili ne söylenebilir?
6. Renin anjiotensin (RAS) inhibitörü kullanımı COVID-19 test pozitifliği ve şiddetli COVID-19 geçirme ile ilişkisi nedir?
7. Stable COVID-19'lu hastalarda RAS inhibitörleri kesilmeli midir?
8. COVID-19 kronik böbrek yetmezliği hastalarında nasıl seyreder?
9. COVID-19 sürecinde kronik böbrek yetmezliği hastalarının nasıl izlenmesi gerektiği netleşmiş midir?
10. Diyaliz programında olan kronik böbrek yetmezlikli hastalarda COVID-19 sürecinde nelere dikkat edilmelidir?
11. COVID-19 süresince periton diyaliz uygulaması ile ilgili ne söylenebilir?
12. Böbrek nakli olan hastalarda COVID-19 ile ilgili dikkat edilmesi gerekenler nelerdir?
13. Pandemi süresince böbrek hastalıkları izlemi ile teletıp uygulamasının etkinliği için ne söylenebilir?

¹ Uzm. Dr. Ali Oğuz AKGÜN, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nefroloji Bölümü akgnali@gmail.com

SONUÇ

COVID-19 enfeksiyonu böbrek tutulumu ciddi bir klinik tablodur. Kronik böbrek yetmezliği olan hastalarda immunsupresyondan ötürü hastalık daha ağır seyredebilir. Diyaliz gerektiren akut böbrek hasarı durumunda mortalite yüksektir.

KAYNAKLAR

1. Chih-Cheng Lai, Wen-Chien Ko, Ping-Ing Lee, Shio-Shin Jeand, Po-Ren Hsuehf, Extra-respiratory manifestations of COVID-19 *Int J Antimicrob Agents* 2020 Aug;56(2):106024. doi: 10.1016/j.ijantimicag.2020.106024. Epub 2020 May 22
2. Samira S. Farouk, Enrico Fiaccadori, Paolo Cravedi, Kirk N. Campbell COVID19 and the kidney: what we think we know so far and what we don't *J Nephrol* 2020 Dec;33(6):1213-1218. doi: 10.1007/s40620-020-00789-y. Epub 2020 Jul 20.
3. Mohamed Hassanein, MD, Yeshwanter Radhakrishnan, MD, John Sedor, MD, Tushar Vachharajani, MD, Vidula T. Vachharajani, MD, Joshua Augustine, MD, Sevag Demirjian, MD and George Thomas, MD COVID-19 and the kidney *Cleveland Clinic Journal of Medicine* October 2020, 87 (10) 619-631
4. Cheng Y, Luo R, Wang K, et al Kidney disease is associated with in-hospital death of patients with COVID-19. *Kidney Int* 2020; 97(5):829-838. doi:10.1016/j.kint.2020.03.005
5. Hirsch JS, Ng JH, Ross DW, et al Acute kidney injury in patients hospitalized with COVID-19. *Kidney Int* 2020; 98(1):209-218. doi:10.1016/j.kint.2020.05.006
6. Mehra MR, Desai SS, Kuy S, Henry TD, Patel AN. Cardiovascular Disease, Drug Therapy, and Mortality in Covid-19. *N Engl J Med*. 2020 May 1. doi: 10.1056/NEJMoa2007621.
7. Mancia G, Rea F, Ludergnani M, Apolone G, Corrao G. Renin-Angiotensin-Aldosterone System Blockers and the Risk of Covid-19. *N Engl J Med*. 2020 May 1. doi: 10.1056/NEJMoa2006923.
8. Reynolds HR, Adhikari S, Pulgarin C, Troxel AB, Iturrate E, Johnson SB, Hausvater A, Newman JD, Berger JS, Bangalore S, Katz SD, Fishman GI, Kunichoff D, Chen Y, Ogedegbe G, Hochman JS. Renin-Angiotensin-Aldosterone System Inhibitors and Risk of Covid-19. *N Engl J Med*. 2020 May 1. doi: 10.1056/NEJMoa2008975.